Gemeente Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de leden van de gemeenteraad van Amsterdam

Datum	23 juni 2021
Ons kenmerk	pm
Uw kenmerk	pm
Behandeld door	[redacted]
Bijlage	1. Uitvoeringsagenda Duurzame Stad, Duurzame Banen 2. monitor Duurzaam Economisch Herstel
Onderwerp	Voortgang Duurzaam Economisch Herstel

Geachte raadsleden,

In deze brief en de bijlagen informeren wij u over de voortgang van onze inzet op een Duurzaam Economisch Herstel tijdens en na de coronacrisis. Kern van de aanpak is dat we de ruimtelijke investeringen die wij als gemeente in de stad doen, als vliegwiel inzetten voor het behoud van werk, het creëren van nieuwe banen en het opleiden voor en toeleiden naar werk. Dit doen we in synergie tussen de verschillende portefeuilles. Als voorbeeld; de investeringen in de transitie naar duurzame vormen van warmte en de investeringen in het herstel van onze bruggen en kades die zorgen voor werkgelegenheid. In Duurzaam Economisch Herstel sturen we erop dat deze investeringen leiden tot omscholing, zij-instroomtrajecten en uiteindelijk tot banen, die bijdragen aan het halen van onze sociale en duurzaamheid doelstellingen én aan het verminderen van de tekorten op de arbeidsmarkt in de fysieke sectoren.

1. Investeren in een duurzame toekomst

De huidige gezondheidscrisis, die veroorzaakt wordt door het Covid-19 virus heeft grote effecten op onze economie en arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt die ook ten tijde van economische hoogconjunctuur te kampen had met de effecten van technologisering en flexibilisering waardoor de weerbaarheid van het individu onder druk stond. In het begrotingsakkoord 'Samen sterker uit de crisis' (september 2020) kiest het college ervoor om de weerbaarheid van onze stad zoveel mogelijk te vergroten door te investeren in duurzaam herstel. Dat doen we door 'anticyclisch' te investeren in de stad om zo veel mogelijk mensen aan het werk te krijgen en te houden. Het college geeft prioriteit aan het behoud van werkgelegenheid in deze crisis.

De economische gevolgen van de coronacrisis in de stad en de regio zijn groot. Banen in het toerisme, rondom Schiphol, de evenementenbranche en de horeca zijn hard geraakt. Deze sectoren veranderen en sommige banen verdwijnen. Maar er verdwijnen niet alleen banen. Het

afgelopen jaar zijn er ook banen bijgekomen, bijvoorbeeld in de automatisering en de digitalisering. Ook zijn er nog steeds langjarige arbeidstekorten in duurzaamheid, bouw en techniek. Ondanks de vele goede inspanningen en slimme interventies van de afgelopen jaren die helpen om meer mensen naar deze sectoren toe te leiden, blijft de vraag groot en moeilijk te vervullen. Dat geldt overigens niet alleen in onze regio maar ook elders in het land.

Van al die inspanningen en interventies leren we wat werkt en wat niet. Het is op papier logisch om mensen die hun baan verliezen in de ene sector te begeleiden naar een baan in een andere (tekort) sector. Maar de praktijk is weerbarstig. Op de arbeidsmarkt is en was er een 'mismatch' tussen vraag en aanbod van werknemers met de juiste vaardigheden en het baanaanbod vanuit werkgevers.

Werkgevers ervaren vaak dat het niveau van de zij-instromers en werkzoekenden niet voldoet aan de verwachting. De verschillende initiatieven die er zijn voor zij-instromers werken nog al eens langs elkaar heen in plaats van dat ze elkaar versterken. En de regels voor financiering van benodigde omscholing zijn complex en vragen arbeidsintensief maatwerk. Er zijn veel scholingspotjes waarvoor bijna op doelgroep niveau verantwoording moet worden afgelegd. Ook is het voor werkgevers vaak lastig om voldoende capaciteit vrij te maken om studenten en zij-instromers te begeleiden op de werkvloer.

Zij-instromers en werkzoekenden ervaren ook verschillende barrières om de overstap te maken naar een baan in een andere sector. De verschillende beroepen en werkzaamheden binnen de technische- en duurzaamheidssector blijken grotendeels onbekend, waardoor de sector onaantrekkelijk blijft en niet gezien wordt als optie bij het oriënteren naar een andere baan. En als wel de interesse daar is, is het moeilijk om de juiste keuze te maken uit het grote aanbod van opleidingen, cursussen en trainingen. Een eventueel benodigde opleiding kost tijd en geld. Dat betekent dikwijls inkomensverlies tijdens een scholingstraject. Daar zijn geen compensatieregeling voor. En een overstap kan ook nog wel eens leiden tot een andere contractvorm of een lager inkomen.

Op een hoger abstractieniveau bieden de structurele tekorten in bepaalde sectoren van de arbeidsmarkt kansen om mensen die nu geen werk hebben, of die mogelijk hun baan gaan verliezen, naar werk te begeleiden. Uit rapporten van onder meer de SER, WRR en Commissie Regulering van Werk (ook wel de commissie Borstlap) blijkt hoe dringend het nodig is dat werknemers, zelfstandigen en mensen die nu aan de kant staan zich (blijven) ontwikkelen en duurzaam inzetbaar zijn/worden. Het mag duidelijk zijn dat dit een vraagstuk is, dat niet door één partij kan worden opgelost. Daarom werkt het college samen met partners in het brede veld van overheid, onderwijs en bedrijfsleven aan het toeleiden van zoveel mogelijk mensen naar de sectoren waar duurzame arbeidsplaatsen zijn. En om dus barrières zoals hierboven omschreven, te beslechten. Om dat te doen worden zowel generieke aanpakken uitgewerkt als maatwerk geleverd dat gericht is op persoonlijke omstandigheden.

2. Koppeling investeringen duurzaam economisch herstel en kansen op werk

Het programma Duurzame Stad, Duurzame Banen gebruikt de ruimtelijke investeringen die de gemeente in de stad doet, als vliegwiel voor het herstel van de economie. We halen investeringen naar voren die de stad versneld verduurzamen, de kades en bruggen herstellen en voorzien in goed onderhoud van de stad. Al deze projecten zorgen voor het behoud van werk en het creëren van nieuw werk.

In de brief 'Meer vakkrachten voor duurzaamheid' die op 7 april 2021 in de raadscommissie WIO is besproken, staat dat we de komende drie jaar minimaal 1.000 extra Amsterdammers aan werk willen helpen in duurzaamheidssectoren. De brief geeft een analyse van de arbeidsmarkt voor technisch geschoold personeel en beschrijft wat we al ondernemen om meer jongeren en zij-instromers te stimuleren om te kiezen voor werk in de bouw- en installatietechniek.
De nu voorliggende Uitvoeringsagenda Duurzame Stad, Duurzame Banen beschrijft concreet wat we al doen en nog gaan doen om de verduurzaming van de stad te versnellen én wat we gaan doen om Amsterdammers te stimuleren om in de duurzaamheidssector aan het werk te gaan

Mensen die (nieuw) werk zoeken komen grofweg uit drie situaties en die vragen daarmee andere accenten in de aanpak:
- Amsterdammers die een werk hebben en een ander werk zoeken. Bijvoorbeeld omdat zij voorzien dat hun werk erg gaat veranderen en/of in de toekomst hun baan verliezen.
- Amsterdammers die geen werk hebben en in WW of de bijstand zitten, hier heeft de gemeente een wettelijke taak om hen te begeleiden bij het zoeken naar werk. De huidige situatie vraagt extra aandacht en middelen op begeleiding vooraf en op de werkvloer.
- Amsterdammers die vanaf (initieel) onderwijs naar werk worden opgeleid, hier werkt de gemeente vanuit verschillende rollen samen met het onderwijsveld aan.

In Duurzame Stad, Duurzame Banen richten wij ons in eerste instantie op werkzoekende Amsterdammers die binnen afzienbare tijd aan het werk kunnen. Daaronder vallen ook Amsterdammers die hun werk dreigen te verliezen. Ook mensen met een uitkering, herintreders of mensen die nadenken over een ander vervolg van hun loopbaan, ondersteunen we naar duurzame banen. Het stimuleren van scholieren om te kiezen voor een vervolgopleiding in de techniek en bouw valt buiten de scope van dit programma.

Voor de overstap naar een technisch beroep zijn een juiste opleiding, werkervaring en (technische) vaardigheden noodzakelijk. We investeren daarom in de benodigde (om)scholing en leerwerktrajecten. Daarvoor maken we gebruik van al bestaande instrumenten en trajecten én ontwikkelen we nieuwe. Want nieuwe manieren zijn hard nodig om succesvol aan de slag te gaan met dit langlopende probleem.

3. Opleiden, begeleiden en toeleiden naar duurzame banen

De bovengenoemde drie uitgangsituaties vragen om verschillende interventies en samenwerkingsallianties. Zo is werk-naar-werk bemiddeling het werkveld van sociale partners. Re-integratie vanuit WW en bijstand vraagt over het algemeen extra aandacht en middelen op begeleiding vooraf en op de werkvloer. De gemeente heeft een structurele taak bij het begeleiden van mensen naar werk uit alle drie de bovenstaande situaties. Door de economische effecten van de coronacrisis is dit extra urgent geworden. Het belang van om- en bijscholing en het opzetten van een toegankelijke infrastructuur voor het leven lang ontwikkelen is manifest geworden. Met het Regionaal Werkcentrum is een nieuwe gezamenlijk preventieve aanpak opgezet. Sinds maart 2021 is dit ook de landelijke aanpak. De rol van de gemeente en het UWV, en ook het beroepsonderwijs is daarmee wezenlijk veranderd.

Er is een start gemaakt door het mbo, die als belangrijke partner binnen de steun en herstelpakketten wordt aangemerkt, aan te laten sluiten bij het Regionaal Werkcentrum. Samen met het mbo is beeld gebracht welke rol zij binnen de om- en bijscholingsopgave voor zichzelf zien. Dit heeft geresulteerd in een propositie vanuit het Amsterdamse mbo, waarin het mbo heeft aangegeven naast het ontsluiten van het huidig post-initieel aanbod ook een rol te zien voor

zichzelf in de oriëntatiefase binnen een loopbaanpad van werknemers/zij-instromers. Samen met de mbo-instellingen, werkgevers en andere partners wordt nu deze propositie vertaald naar concrete loopbaanpaden voor de belangrijkste tekortsectoren, waaronder techniek.

Complementair aan de inzet van al onze partners, investeert de gemeente de komende periode nadrukkelijk op volgende punten:

1. Enthousiasmeren van werkzoekenden om zich (om) te scholen naar de tekortsectoren door het organiseren van brede oriëntatiefase, met nieuwe workshops en technieken zoals virtual reality. De brede oriëntatie is complementair op het aanbod van het publiek en privaat beroepsonderwijs.
2. Meer en een beter op omscholingsaanbod dat aansluit op de vraag van de werkgevers, via (nieuwe) publiek private samenwerkingen. En dat ook aansluit bij de omstandigheden van werkenden en werkzoekenden. Bijvoorbeeld leren tijdens een werkperiode bij de werkbrigade.
3. Meer en beter toegankelijke middelen voor omscholing (en voor levensonderhoud tijdens de omscholingsperiode).
4. We maken afspraken met onze samenwerkingspartners en opdrachtnemers over hun rol in baanbehoud en baancreatie. Sociaal Opdrachtgeverschap (social return) is hierbij een belangrijk middel. Bij gemeentelijke aanbestedingen verhogen we de norm voor social return naar 5%.
5. Waar mogelijk het ontzorgen we werkgevers, bijvoorbeeld door het opstellen van werkgeversarrangementen.

Deze Uitvoeringsagenda Duurzame Stad, Duurzame Banen volgt een iteratief proces, als blijkt dat iets in de praktijk wel of niet werkt, dan passen we het aan. De gemeente vervult hierbij verschillende rollen. Soms de rol van initiator, dan die van facilitator of procesbegeleider. Op andere onderdelen is de gemeente uitvoerder van een wettelijke taak, bijvoorbeeld bij het toeleiden naar werk. Of is de gemeente een van investeerders in de stad, bijvoorbeeld bij de duurzaamheidsmotoren en het herstel van kades en bruggen. Door goed samen te werken en slimme combinaties van rollen en taken te maken, binnen en buiten de gemeente kunnen we meters maken. Dat moet uiteindelijk leiden tot investeringen in een duurzame toekomst én het verleiden, opleiden, toeleiden en begeleiden van meer mensen naar tekortsectoren op de arbeidsmarkt.

4. Verbinding met andere gemeentelijke programma's en investeringen

De gemeente investeert natuurlijk niet alleen in het verduurzamen van de stad, maar heeft meerdere grote en langdurige programma's waarbij grote investeringen worden gedaan. Voor het herstel van de bruggen en kademuren doet de gemeente forse investeringen in de fysieke omgeving. We sluiten langjarige overeenkomsten met marktpartijen om de herstelopgave te onderzoeken, voor te bereiden en uit te voeren. De langjarige inzet maakt dat er aan beide kanten ruimte is om te leren, te investeren en door te ontwikkelen. Ook ziet het college in deze opgave kans om die investeringen niet alleen bij te laten dragen aan de fysieke omgeving, maar ook aan een sociaal en maatschappelijk en economisch gezonde stad. Daartoe is de PBK Academy opgericht. In deze Academy worden activiteiten ondergebracht die erop gericht zijn kwetsbare mensen kansen op werk te bieden en aan het werk te houden. Dit gaat niet alleen over banen, maar ook over opleidingen en stages. In de praktijk is het onderwijs niet los te koppelen van de arbeidsmarkt, daarom investeert het Programma Bruggen en Kademuren (PBK) in een goede aansluiting, zodat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden opgeleid voor die sectoren waar het werk zit.

Daarnaast investeren we €12 miljoen in onder meer groen, openbare ruimte, jongerenactiviteiten en veiligheid in de ontwikkelbuurten. En zijn er, naast bovengenoemde versnellingsinvesteringen in duurzaamheid, andere programma's en investeringen in de energietransitie. Denk aan het installeren van enkele tienduizenden laadpalen, de aanpassingen in de infrastructuur en het verduurzamen van de Haven. Deze investeringen worden waar mogelijk gekoppeld aan werkgelegenheidsprogramma's met toeleiding naar werk en waar nodig om- en bijscholing. Waar de gemeente zelf de contracten afsluit, zetten we in op een social returnpercentage van 5%.

5. Monitoring Duurzaam Economisch Herstel

Ieder half jaar (rond de voorjaars- en najaarsnota) verantwoorden we over de voortgang. Doormiddel van kwantitatieve gegevens laten we de economische- en arbeidsmarkteffecten zien. De eerste versie van de voortgangsmonitor is als bijlage opgenomen bij de Uitvoeringsagenda Duurzame Stad, Duurzame Banen. De monitor geeft inzicht in het tempo van de stedelijke investeringen die werk genereren. Kwantitatieve indicatoren laten in de tekortsectoren duurzaamheid, bouw en techniek, de groei van banen, de begeleiding naar omscholing én de begeleiding naar werk zien. Kwalitatieve indicatoren laten de voortgang en ontwikkeling zien van samenwerkingsverbanden en afspraken met werkgevers en onderwijsinstellingen. En geven inzicht in de wijze waarop de gemeente samenwerkt en de rollen die de gemeente daarbij vervult. Tot slot worden de knelpunten in de uitvoering van de programma's in kaart gebracht zodat we hierop kunnen interveniëren.

In navolging op de raadscommissie WIO van 7 april jl. heeft wethouder Groot Wassink een ronde gemaakt langs de commissieleden om met hen te bespreken welke informatie zij nodig achten in de monitor. Zodat het een goede basis biedt voor zowel college als raad om periodiek de voortgang te bespreken. Een groot deel van de input is al in deze eerste versie van de monitor verwerkt. Net als de Uitvoeringsagenda volgt de monitor een iteratief proces, en wordt stapsgewijs ontwikkeld en uitgebreid met aanvullende en beschikbare indicatoren.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Femke Halsema
burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris